Delphi **Pronoia**

METODIX

Metodix.
Road to Futures

ANVÄNDARGUIDE

Delfi-varianter

Delfi-ekosystemet — användarguider

Svenska

Version 1.0 · 2026-11-10

Kontaktperson: Hannu Linturi · hannu.linturi@gmail.com

Innehåll

DELFI-VARIANTER

Delfi-varianter . . . 3

Mallar för olika syften . . . 3

Real-Time Delphi – så här kör du en . . . 5

När väljs RTD . . . 5

Vad programmet gör åt dig . . . 5

Planering . . . 6

Medan studien pågår . . . 6

Avslutning . . . 7

Vad en RTD-studie inte har . . . 7

Planering (DPE) Facilitering (Pronoia) · forskare, facilitator

Delfi-varianter

En studies **variant** avgör hur svar samlas in och hur rörelse följs över tid. Den går parallellt med orienteringen (N/S/R/E/D/D+) som valts i planeringen och sätter insamlingsnyckeln och den ledande indikatorn som analysen använder. Namnen är egennamn och desamma på alla språk: **Argument Delphi**, **Classic Delphi**, **Real-Time Delphi**, **Barometer Delphi**. Värdet som lagras i kontraktet är en annan sak än visningsnamnet (värdet för Classic Delphi är fortfarande `Classical`).

Variant	Insamling	Ledande indikator	Vad den är · när
Argument Delphi	round	CDI	Dialektisk, flerstämmig: obligatorisk motivering + dialog över rundor; siktar på dissensus – kartlägger spänningar och motiveringar; 7×3-epistemisk kodning i analysen. Ekosystemets signatur när *resonemang* betyder mer än en siffra.
Classic Delphi	round	CCI	Samma process och faser som Argument Delphi; siktar på motiverad konsensus och mäter den med konsensusindikatorer. Den tryggaste allmänna uppställningen.
Real-Time Delphi	window	RCI	En runda av svarande och dialog, öppna samtidigt från början: panelister ser gruppläget och reviderar när som helst; ingen jämförelse mellan rundor. Snabbt, asynkront.
Barometer Delphi	wave	BCI	Samma teser bedöms på nytt från en våg till nästa – trend- och åsiktsövervakning; en tes kan pensioneras mellan vågorna. För långsiktiga studier.

Varianten är ett redigerbart kontraktsblock; om den saknas är standarden Argument / round / CDI (bakåtkompatibel). Gemensamt för alla fyra: runda 0 (orientering) hör till var och en, och dialog finns i var och en – variationerna skiljer sig i var i rundan dialogen ligger, inte i om den finns.

Mallar för olika syften

Körklara **mallar** kombinerar en variant med en panel och startteser, så att du kan instansiera en komplett studie i ett steg – från studieguiden (som förfyller varje steg) eller genom att importera paketet. Var och en är en kontraktsenlig utgångspunkt som du sedan redigerar.

Mall	Basvariant	Syfte
Classic Delphi	Classical	Allmän framsynsuppställning (sannolikhet/önskvärdhet + motivering).
Argument Delphi	Argument	Dialektisk, flerstämmig process med 7×3-epistemisk kodning.
Barometer Delphi	Barometer	Långsiktig trendövervakning vågvis.
Deltagande medborgar-Delfi	Classical (observatör / E)	Deltagande framsyn (t.ex. kommunutveckling); Berördhet × expertis.
Real-Time Delphi	Real-Time	Snabbt, asynkront kontinuerligt fönster.
Företagsstrategi-Delfi	Argument (hybrid)	Argumentativa rundor + en konsensusrunda på slutet; org-grupper × kompetens.
Full-AI-perspektivpanel	Argument (Route B)	Hela processen med AI-panelister (Hautamäki-perspektiv) – för testkörningar och människovaliderad AI-analysutveckling.

Nästa: välj orientering och frågor i Planering och designa matrisen i Paneldesign.

Planering (DPE) Facilitering (Pronoia) · tutkija, fasilitoija

Real-Time Delphi – så här kör du en

Real-Time Delphi är varianten med **en runda som är öppen från början** – för både svarande och dialog samtidigt. Panelisten väntar inte på något: hen ser teserna och panelens diskussion direkt, svarar i egen takt och kan återvända och ändra sin ståndpunkt så länge studien är öppen.

I kontraktet är varianten `Real-Time`, insamlingsnyckeln `window` och den ledande indikatorn **RCI**. De tre hör ihop: insamlingsnyckeln säger att insamlingsperioden är ett fönster och inte en runda, och indikatorn säger vad analysen läser.

När väljs RTD

RTD passar när **tiden är knapp och deltagarna är spridda**. Den är asynkron: var och en deltar när hen hinner, och ingen väntar på att en runda ska stängas. Den passar också när fenomenet rör sig snabbt och avståndet mellan två rundor redan skulle ha föråldrat frågan.

RTD **binder inte siktet**. Den kan sikta mot konsensus eller mot dissensus – siktet avgörs per tes, inte av varianten. Det skiljer den från Classic och Argument Delphi, där siktet är en egenskap hos hela studien. I praktiken: om du vill att panelen söker samsyn kring *den här* tesen men kartlägger oenighet kring *den där*, ger RTD dig det utan att studien behöver delas i två.

Vad RTD inte ersätter: om du vill **se hur panelen rörde sig** – att någon ändrade ståndpunkt efter att ha läst andras motiveringar – behöver du två rundor. Rörelse är skillnaden mellan två mätningar, och en enda mätning har ingen skillnad att räkna. Det är RTD:s pris, och det är värt att veta innan varianten väljs, inte efteråt.

Vad programmet gör åt dig

Den enda rundan är inbyggd, så det finns inget att komma ihåg:

- **Guiden frågar inte efter antal rundor.** Rundantalet är ingen fråga utan en egenskap hos varianten, och i RTD är det ett. (Före den 5 september 2026 frågade guiden varje variant med 2 som standard – ett val som inte finns.)
- **Servern avvisar en andra runda.** `POST /rounds` svarar `409 single_round_mode`. Du kan inte hamna i en flerrundsuppställning av misstag.

- **Alla faser är öppna.** Svar, dialog och revidering är i RTD öppna samtidigt. Därför bär fasraden inget rundnummer: där står öppen runda, inte ”Runda 1”.
- **Rörelsepanelen säger rakt ut att rörelse inte beräknas.** Det är ingen tom ruta utan ett uttryckligt besked – i en studie med en runda finns ingen rörelse mellan rundor.

Planering

Planeringen går samma väg som i alla andra varianter: orientering, fenomen, panel, frågearkitektur.

Runda 0 hör till även RTD. Det är orienteringens och nyckelinformanternas skede, och det är det enda numrerade steget före den enda rundan. Materialet från runda 0 är intag – det är inte paneldata och går inte in i analysen som svar.

Håll antalet teser måttligt. Eftersom allt är öppet på en gång ser panelisten hela arbetsmängden vid första anblicken. I en flerrundsuppställning fördelas arbetet över rundorna; här fördelas det inte.

Kräv motivering. RTD:s värde uppstår när panelister läser varandras motiveringar och reagerar på dem inom samma fönster. Utan motiveringar återstår en enkät med en kommentarsruta.

Medan studien pågår

När jämförelse mellan rundor saknas följer du tre saker:

1. **Deltagandets uppbyggnad.** Vem har svarat, vem har börjat, vem har inte öppnat länken. I ett enda fönster är detta det enda måttet på framsteg.
2. **Dialogens täthet.** Uppstår diskussion, eller svarar man bara? I RTD är diskussionen det som skiljer den från en enkät, så dess frånvaro är ett fynd och inte tystnad.
3. **Panelens puls per tes.** Var ligger uppfattningarna nära varandra och var sprider de sig. Detta läses ur en mätning, inte ur skillnaden mellan två.

Facilitatorns roll är lättare än i en flerrundsdelfi: inga rundor öppnas eller stängs, inga teser skrivs om mellan rundor. Kvar blir det som är viktigast i RTD – **att hålla diskussionen levande**. Om dialogen mattas av åtgärdar du det med ett meddelande till panelen, inte med en ny runda.

Avslutning

Studien tar slut när facilitatorn avslutar den. Fönstret stängs inte av sig självt och rundan blir inte ”full”. Avslutningen är alltså ett verkligt beslut, och det är värt att berätta för panelen i förväg – annars vet en deltagare inte om det ännu finns tid att återvända.

Diskussionen i en avslutad studie förblir läsbar.

Vad en RTD-studie inte har

Detta hör till flerrundsvarianterna och är inte värt att leta efter i en RTD-studie:

- jämförelse mellan rundor och rörelseanalys
- paus mellan rundor
- besked om att en ny runda har öppnats
- rundnummer i fasraden
- **att pensionera en tes** – det hör endast till Barometer Delphi, och servern förbjuder det på annat håll

Om du märker att du behöver något av detta är varianten fel. Det är inget fel utan ett val, och det kan göras annorlunda i nästa studie.